
**Planlingvoj kaj piĝinaj/kreolaj lingvoj:
Komunikiloj el la skribotablo aŭ pro
bezono.
Komparo de kelkaj aspektoj de esperanto
kaj tokpisino**

BENGT-ARNE WICKSTRÖM

LABORDOKUMENTO N-RO 21-8

Ĝisdatigita: 2023-07-12

REAL

Esplorgrupo «Ekonomiko, politikanalizo kaj lingvo»

Planlingvoj kaj piĝinaj/kreolaj lingvoj: Komunikiloj el la skribotablo aŭ pro bezono.

Komparo de kelkaj aspektoj de esperanto kaj tokpisino

BENGT-ARNE WICKSTRÖM*

Ĝisdatigita: 2023-07-12

Resumo

Piĝinaj/kreolaj lingvoj estiĝas pro la neceso komuniki en sociaj situacioj sen komuna lingvo. Almenaŭ kelkaj planlingvoj estas kreitaj de siaj aŭtoroj por faciligi komunikadon inter homoj de malsimilaj denaskaj lingvoj. En la unua kazo do spontanee ekkreiĝas la lingvaj rimedoj kaj en la dua ilin konscie kreas la aŭtoro de la lingvo. Nia hipotezo estas, ke en ambaŭ situacioj similaj strukturoj rezultas. Por testi tiun hipotezon ni komparas la strukturon de tokpisino kun tiu de esperanto laŭ kelkaj principe ekonomikaj kriterioj por optimuma strukturo de la lingva sistemo: klareco kaj koncizeco, precizeco kaj flekseco kaj ankaŭ reguleco kaj oportuneco. Post klariga diskuto de la kriterioj kelkaj aspektoj de la leksiko, morfologio kaj sintakso de la du lingvoj estas komparataj. Ni povas konkludi, ke ili havas multe da similaĵoj, sed ankaŭ kelkajn diferencojn. Tamen, ne eblas forĵeti la hipotezon, ke la spontanee evoluinta tokpisino kaj la konscie planita esperanto trovis similajn solvojn al la problemoj ebligantaj efikan komunikadon.

Ŝlosilvortoj: planlingvoj, piĝinaj/kreolaj lingvoj, esperanto, tokpisino, optimuma strukturo de lingvaj sistemoj

Abstract

Planned languages and pidgin/creole languages: Means of communication from the desk and because of need. A comparison of some aspects of Esperanto and Tok Pisin.

Pidgin/creole languages are born out of the need to communicate in social situations without a common language. At least some planned languages are created by their initiators to facilitate communication between people of different native languages. In the first case,

*Andrássy-Universität Budapest
Esplorgrupo «Ekonomiko, politikanalizo kaj lingvo» (REAL)
Retadreso: bengt-arne.wickstroem@andrassyuni.hu

therefore, linguistic resources are spontaneously created; in the second one, the author of the language consciously creates them. Our hypothesis is that both situations lead to similar structures. In order to test this hypothesis, we compare the structure of Tok Pisin with that of Esperanto according to some basically economic criteria for an optimal structure of the language system: clarity and conciseness, precision and flexibility, as well as regularity and convenience. After a clarifying discussion of the criteria, some aspects of the lexicon, morphology and syntax of the two languages are compared. We can conclude that they have many similarities, but also some differences. However, it is not possible to rule out the hypothesis that the spontaneously evolved Tok Pisin and the consciously planned Esperanto have found similar solutions to the problem of enabling efficient communication.

Keywords: planned languages, pidgin/creol languages, Esperanto, Tok Pisin, optimal structure of language systems

Zusammenfassung

Plansprachen und Pidgin-/Kreolsprachen: Kommunikationsmittel aus dem Schreib-tisch und wegen Bedarfs. Ein Vergleich einiger Aspekte des Esperanto und des Tok Pisin.

Pidgin-/kreolsprachen entstehen wegen des Bedarfs der Kommunikation in Begegnun-gen ohne eine gemeinsame Sprache. Auf jeden Fall einige Plansprachen sind von ihren Au-toren, um Kommunikation zwischen Menschen verschiedener Muttersprachen zu erleich-tern, erschaffen. Im ersteren Falle eintreten also sprachliche Ressourcen spontan; im letzte-ren Falle erstellt der Autor der Sprache sie bewußt. Unsere Hypothese ist, daß beide Zustän-de zu ähnlichen Strukturen führen. Um diese Hypothese zu untersuchen, vergleichen wir die Struktur des Tok Pisin mit der des Esperanto mit Referenz zu einigen einfachen ökonomisch inspirierten Kriterien für das Sprachsystem: Klarheit und Knappheit, Präzision und Flexibilität sowie Regelmäßigkeit und Bequemlichkeit. Nach einer klarstellende Erörte-rung der Kriterien werden einige Seiten des Lexikons, der Morphologie und der Syntax der beiden Sprachen verglichen. Wir können schlußfolgern, daß viele Ähnlichkeiten vorhanden sind, aber auch Unterschiede. Es ist allerdings nicht möglich, die Hypothese auszuschlie-ßen, daß das spontan entwickelte Tok Pisin und das bewußt geplante Esperanto ähnliche Lösungen zum Problem, effiziente Kommunikation zu ermöglichen, gefunden haben.

Schlüsselwörter: Plansprachen, Pidgin-/Kreolsprachen, Esperanto, Tok Pisin, optima-le Struktur des Sprachsystems

Tiu ĉi artikolo aperis kiel:

WICKSTRÖM, BENGT-ARNE (2021). «Planlingvoj kaj piĝinaj/kreolaj lingvoj: Komunikiloj el la skribotablo aŭ pro bezono. Komparo de kelkaj aspektoj de esperanto kaj tokpisisino», en: *Esperantologio/Esperanto Studies*. New series **2 (10)**. Eldonis GUILHERME FIANS kaj HUMP-HREY TONKIN: 24–43. ISSN: 1311-3496.